

Mei 2022

Plan van Aanpak Duurzame Polder Oss – 's-Hertogenbosch

Inleiding

Projectopdracht: 1 januari 2025 vergunningen verleend

Dit is het plan van aanpak voor het project Duurzame Polder Oss - 's-Hertogenbosch, verder kortweg Duurzame Polder. Dit plan van aanpak beschrijft de route vanaf maart 2022 naar het einddoel: het uiterlijk 1 januari 2025 verlenen van omgevingsvergunningen voor de opwek van duurzame energie in de Duurzame Polder.

Integrale gebiedsontwikkeling

De opgave is breder dan alleen het tijdig verlenen van de benodigde vergunningen. We werken aan een integrale gebiedsontwikkeling. Daarom inventariseren we de waarden en kansen die er liggen in het gebied om ze waar mogelijk in de planvorming in te passen. We verkennen ambities voor natuur, wonen, klimaatadaptatie, landbouw, recreatie en cultuurhistorie.

Partners

De bestuurlijke partners in de Duurzame Polder zijn de gemeenten Oss en 's-Hertogenbosch. Zij trekken het project en zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van dit Plan van Aanpak. Provincie Noord-Brabant en het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat zijn gesprekspartners en zijn via een bestuursakkoord aan het project verbonden.

Planning

De deadline van 1 januari 2025 is vastgelegd in het Klimaatakkoord en bevestigd in de Regionale Energie Strategie Noordoost Brabant. Voor deze datum is gekozen om uiterlijk vijf jaar later, op 1 januari 2030 alle geplande opwek van duurzame energie gerealiseerd te hebben. De ambitie van de partners in Duurzame Polder is dan ook de datum van 2030 te halen. De periode van 2025 tot 2030 is nodig om de verleende vergunningen eventueel gerechtelijk te laten toetsen, de bouw voor te bereiden, de aansluitingen op het elektriciteitsnet voor te bereiden en te realiseren, installaties te ontwerpen, te bestellen en te laten leveren en tenslotte om de bouw daadwerkelijk uit te voeren.

Dit betekent dat in de komende raadsperiode 2022-2026 grote stappen gezet moeten worden en dat in de eerste tweeënhalf jaar van deze raadsperiode alle benodigde besluiten moeten worden genomen.

Plan van aanpak

Dit plan van aanpak beschrijft de activiteiten, de besluitvorming, de rolverdeling en de betrokkenheid van alle betrokkenen in het project Duurzame Polder. Het is niet bedoeld als een star document. We zullen de aanpak regelmatig evalueren en bijwerken. Ook koppelen we met regelmaat terug aan de colleges en gemeenteraden van Oss en 's-Hertogenbosch.

De opgave

Opgave RES Noordoost Brabant

De gemeenteraden van Oss en 's-Hertogenbosch hebben (op 9 juni 2021 resp. 18 mei 2021) de Regionale Energie Strategie Noordoost Brabant (verder RES NOB) vastgesteld. Daarin staat dat de regio een bod doet om in 2030 in totaal 5,8 PJ ofwel 1,8 TWh duurzame elektriciteit op te wekken. Bovendien is afgesproken dat de gemeenten Oss en 's-Hertogenbosch daarvan een aandeel duurzame elektriciteit opwekken dat evenredig is aan het inwonertal van de regio.

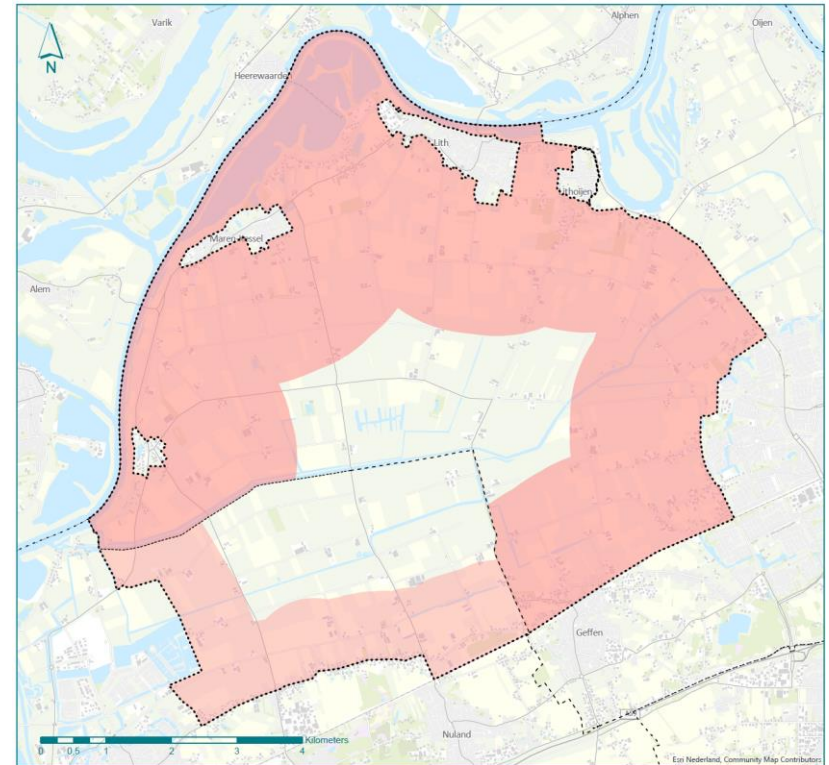
Opgave Gemeente Oss

Voor Oss betekent dit dat 0,93 PJ ofwel 0,258 TWh duurzame elektriciteit opgewekt moet worden. Na aftrek van andere projecten resteert een opgave van 0,514 PJ ofwel 0,143 TWh voor het Osse deel van de Duurzame Polder. De gemeenteraad heeft als uitgangspunt geformuleerd dat deze energie uitsluitend met wind opgewekt wordt. Daarbij heeft zij als randvoorwaarde meegegeven dat de windturbines tenminste 2 kilometer van de huidige bebouwde komgrens van de kernen in de gemeente Oss geplaatst moeten worden.

Opgave Gemeente 's-Hertogenbosch

Voor 's-Hertogenbosch betekent dit dat 1,26 PJ ofwel 0,35 TWh aan duurzame elektriciteit opgewekt moet worden. 0,86 PJ ofwel 0,239 TW, minus de opbrengst van 100 ha zon elders in de gemeente (geen onderdeel van dit project), zal in het Bossche deel van de Duurzame Polder opgewekt moeten worden. Met het Bestuursakkoord 2022-2026 is besloten om de opgave te verhogen tot 16 windturbines, en om de opgave alleen met windenergie in te vullen. De gemeenteraad heeft als randvoorwaarde meegegeven dat de windturbines tenminste 1 kilometer van de huidige bebouwde kom van de kernen in de gemeente 's-Hertogenbosch geplaatst moeten worden.

De afgesproken contouren van 2 en 1 kilometer leiden er toe dat de windturbines in het hart van het gebied Duurzame Polder worden geplaatst. Op de afbeelding hieronder is te zien welk zoekgebied voor wind (in wit) binnen de contouren van 2 en 1 km (in rood) beschikbaar blijft.

Tekening gebied Duurzame Polder en Zoekgebied Wind

Bestuursovereenkomst

Integraal, participatief en met lokale regie

Op 12 oktober 2021 hebben de colleges van B&W van 's-Hertogenbosch en Oss, Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant en het Ministerie van EZK een bestuursovereenkomst gesloten. Daarin is een integrale gebiedsbenadering afgesproken waarin naast de energieambitie ambities voor onder meer landbouw, natuur, recreatie en cultuurhistorie een plaats krijgen. Bovendien is vastgelegd dat participatie zal plaatsvinden. Potentiële ontwikkelaars, omwonenden en andere betrokken worden in gesprekken betrokken bij het opstellen van "redelijke alternatieven". Ook financiële participatie krijgt een plek in de planvorming. In de overeenkomst wordt de regie bij de gemeenten gelegd.

Samenhang met eerdere besluiten

In de overeenkomst wordt verwezen naar:

- de besluiten van de gemeenteraden van 's-Hertogenbosch respectievelijk Oss van 6 oktober 2020 en 28 januari 2021 over de "Verkenning Duurzame Polder" uit 2020;
- de vastgestelde RES Noordoost Brabant;
- het besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant waarbij de regie over plan- en besluitvorming in de Duurzame polder is neergelegd bij de gemeenten Oss en 's-Hertogenbosch;
- de opdracht uit het Klimaatakkoord om uiterlijk 1 januari 2025 de benodigde vergunningen verleend te hebben en de projecten voor 1 januari 2030 te hebben.

Opdracht Projectorganisatie

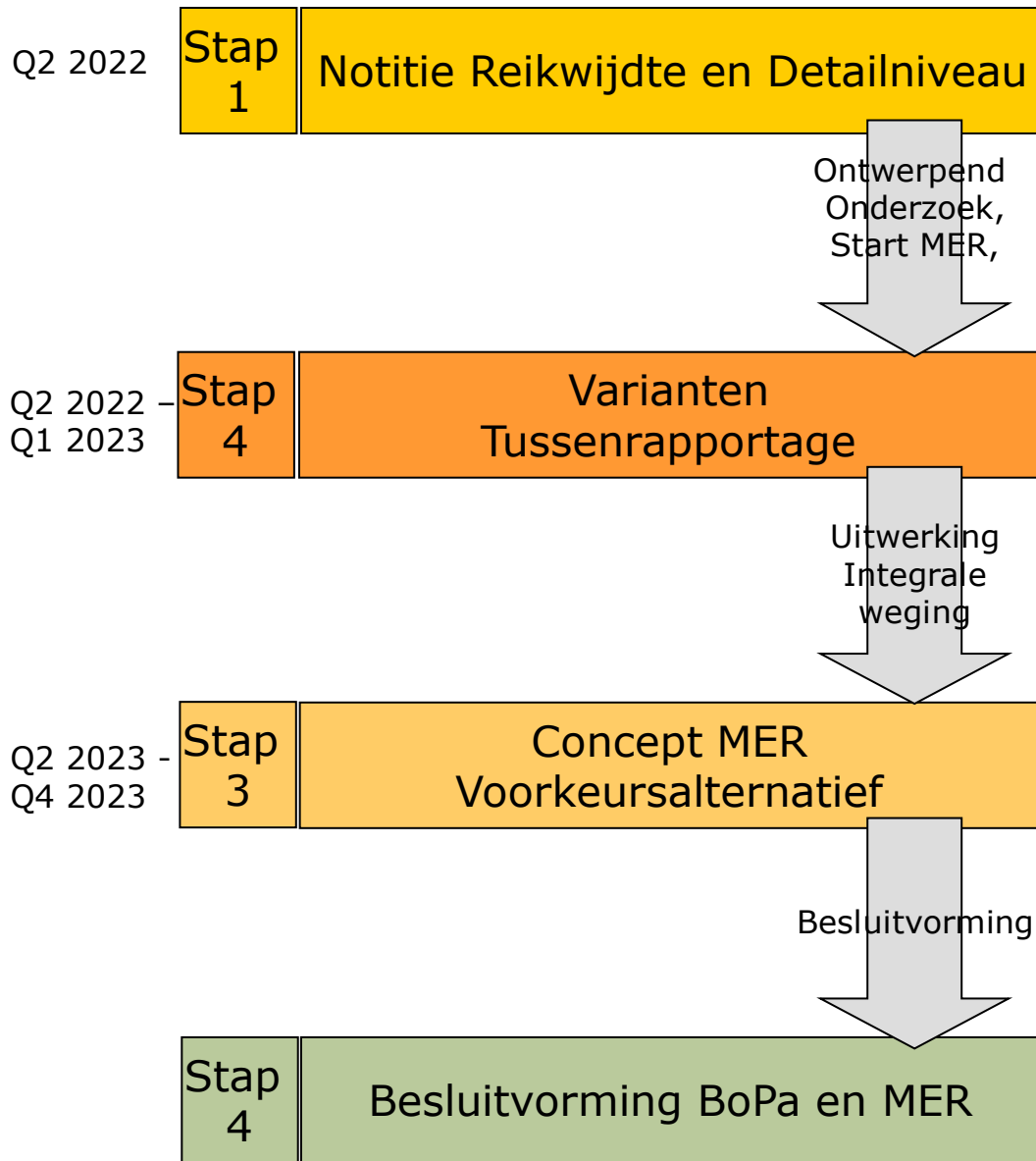
De opdracht voor de Projectorganisatie op basis van de Bestuursovereenkomst luidt:

Bij de uitwerking van de voor Duurzame Polder gestelde energieopgave, namelijk het uiterlijk 1 januari 2025 verlenen van vergunningen voor de beoogde opwek van duurzame energie, wordt de samenhang met andere waarden en belangen in ogenschouw genomen, waardoor een integrale gebieds-ontwikkeling plaatsvindt.

Indicatieve route

In de overeenkomst wordt een "indicatieve route" genoemd met een aantal stappen. Deze indicatieve route is in dit Plan van Aanpak verder uitgewerkt.

Fasering project Duurzame Polder: stappen

We werken in het project in de volgende stappen. Elke stap wordt afgesloten met een terugkoppeling naar de gemeenteraden.

Stap 1 Notitie Reikwijdte en Detailniveau

De Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) beschrijft welke milieueffecten we gaan onderzoeken en hoe gedetailleerd. Dit is de eerste stap in de procedure van de Milieueffectrapportage (MER). De NRD wordt Q2/3 2022 ter info (Den Bosch) en ter besluitvorming (Oss) in de raden gebracht. Na de zomer van 2022 starten we met het opstellen van varianten in het ontwerpend onderzoek, en de gelijktijdige milieubeoordeling daarvan.

Stap 2 Varianten Tussenrapportage

Het ontwerpend onderzoek levert Q1 2023 een verkenning van een aantal varianten op. Dit wordt als tussenrapportage in Q2 2023 aan de raden voorgelegd.

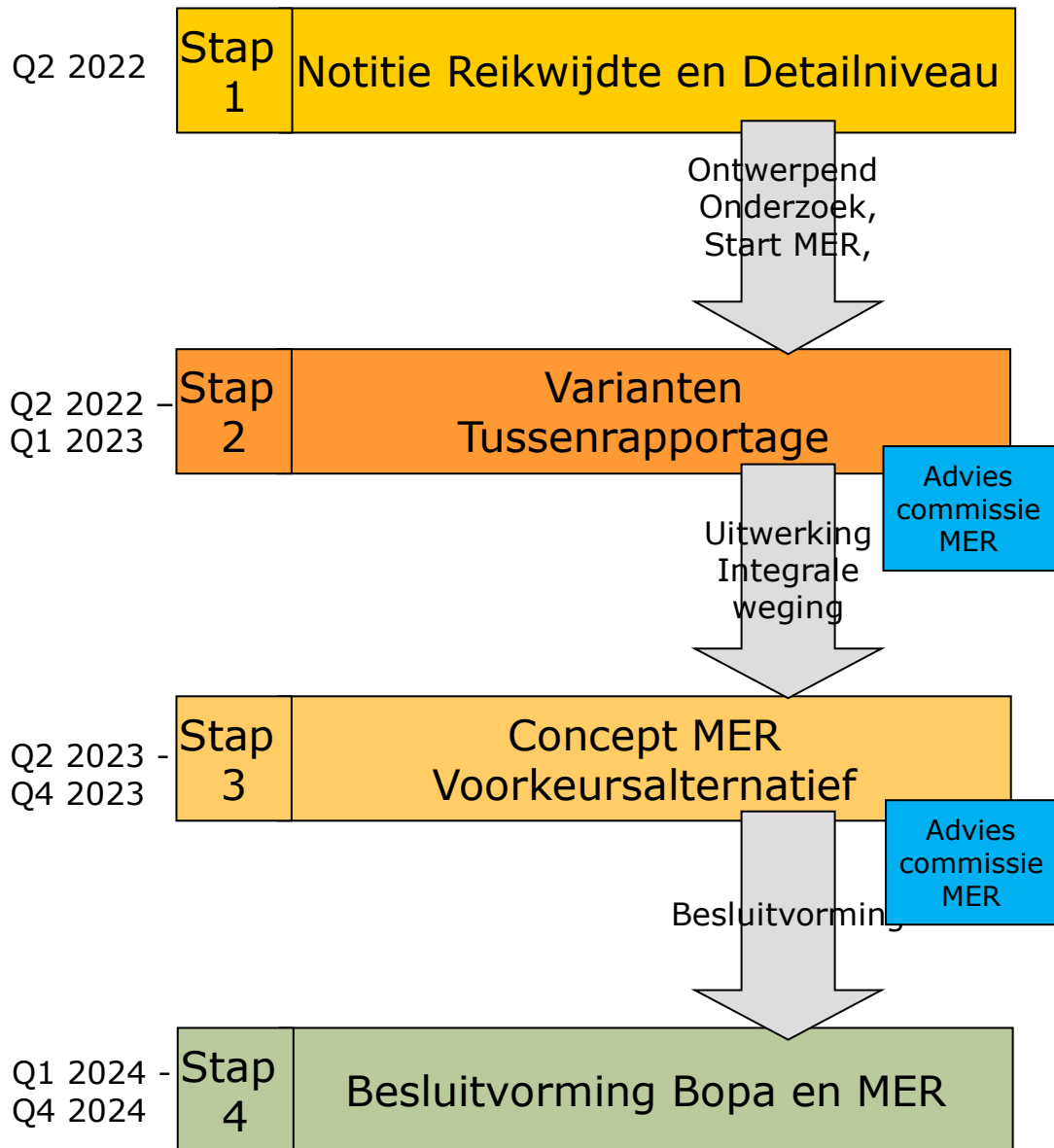
Stap 3 Concept MER met Voorkeursalternatief

Vanaf het voorjaar 2023 worden de varianten gewogen. Aan de hand van deze weging en de beoogde integrale gebiedskwaliteiten wordt een concept MER met voorkeursalternatief opgesteld. Deze is Q4 2023 gereed, en wordt dan voorgelegd aan de raden.

Stap 4 Besluitvorming BoPa en MER

In Q3/4 2024 besluiten de raden over de vergunningverlening. Naar verwachting gebeurt dit via een BoPa (Omgevingsvergunning buitenplanse omgevings- planactiviteit). De MER is daar onderdeel van.

Fasering project Duurzame Polder: MER

In de loop van het ontwerpend onderzoek en bij het opstellen van de Milieueffectrapportage zal op verschillende momenten advies worden gevraagd aan de Commissie MER.

We vragen de Commissie MER een eerste advies te vragen op basis van de tussenrapportage waarin de varianten worden beschreven.

Na het opstellen van het voorkeursalternatief en concept MER vragen we een formeel advies aan de Commissie MER dat onderdeel wordt van de besluitvorming over BoPa en MER.

Stap 1- NRD

Q2 2022

Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Deze NRD beschrijft de aanpak: hoe alternatieven, omgevingsaspecten en effecten in de MER onderzocht zullen gaan worden (ook wel de 'reikwijdte'). Daarnaast geeft het informatie over de manier waarop de effecten onderzocht zullen worden en met welke diepgang ('detailniveau').

In de NRD wordt ook beschreven hoe waarden in het gebied zullen worden geïnventariseerd. Als voorbeeld van ambities: wonen, natuur, landbouw, recreatie en cultuurhistorie. Deze ambities worden genoemd in het NRD en worden ingebracht in de Waarden en Kansenkaart en worden onderdeel van het Ontwerpend Onderzoek. Onderlegger is ook het rapport "2^e Fase Verkennend Onderzoek Duurzame Polder".

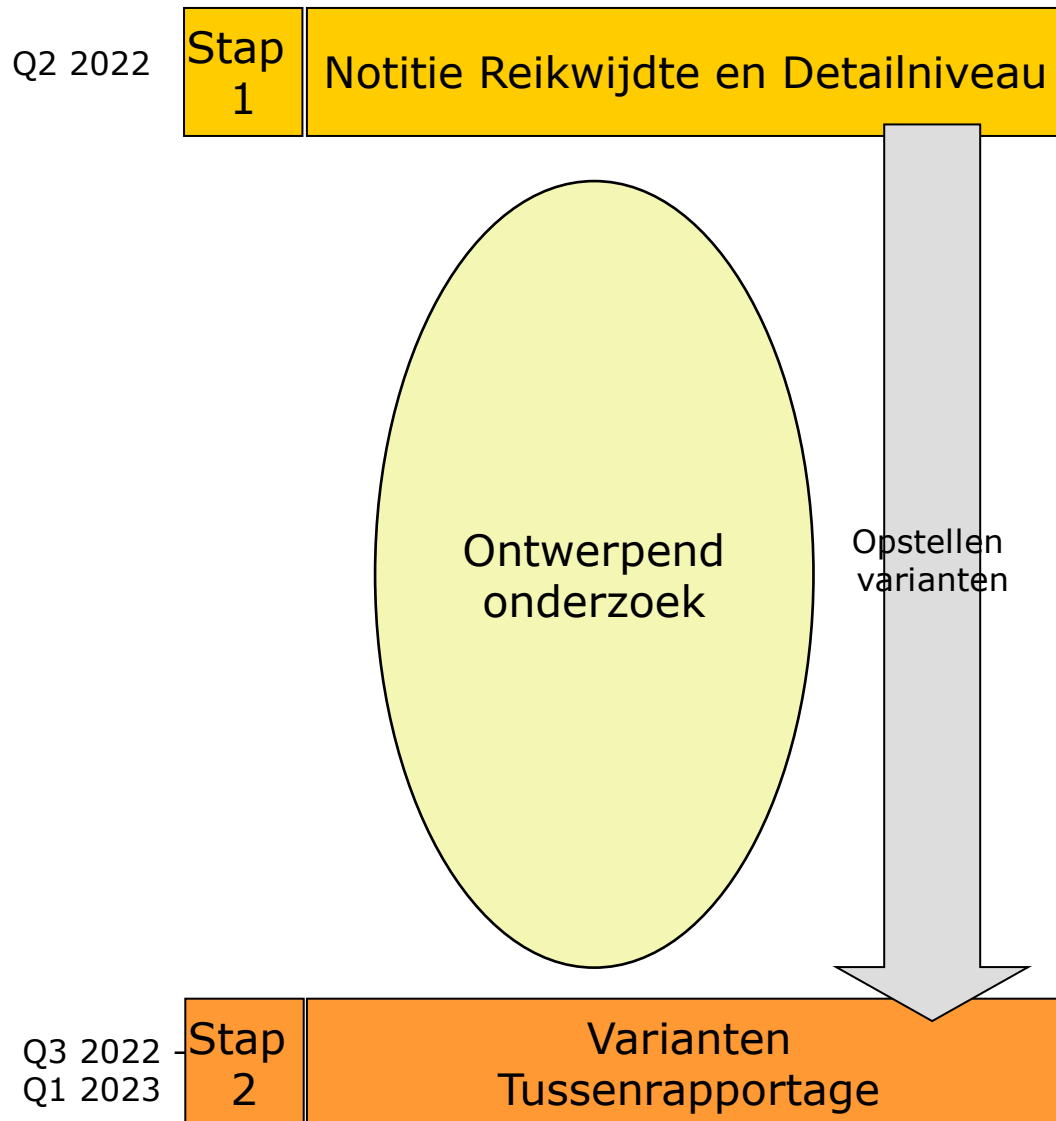
Met de NRD wordt formeel kennisgegeven van het voornemen tot opstellen van de MER, en anderzijds vindt de wettelijk verplichte raadpleging van adviseurs en bestuursorganen plaats.

De Nota wordt in Q2/3 2022 ook ter visie gelegd, waarbij eenieder zienswijzen kan inbrengen. Er zal een reactienota worden opgesteld om zienswijzen te inventariseren en becommentariëren.

De NRD is slechts een startpunt, in de NRD is nog geen planinhoudelijke keuze gemaakt. Het is louter het spoorboekje (onderzoeks-agenda) van het proces dat we nog gaan doorlopen. Het ontwerp onderzoek en de participatie van het publiek gaan daarna beginnen.

Stap 2 Variantenfase – ontwerpend onderzoek

Verkennen inrichtingsvarianten

Het "ontwerpend onderzoek" geeft zicht op mogelijke inrichtingsvarianten in de Duurzame Polder. In het ontwerpend onderzoek worden onder meer deskundigen op het gebied van MER, landschapontwerp, water, energie, wonen, cultuurhistorie, ecologie en landbouw, recreatie en toerisme betrokken. Tegelijkertijd worden belanghebbenden vanuit de omgeving gevraagd hun inbreng te leveren (zie ook pagina 10).

Integrale gebiedsopgave

In het ontwerpend onderzoek wordt gewerkt vanuit een integrale gebiedsopgave. Het gaat niet alleen om het inpassen van de opwek van duurzame energie, maar tegelijk ook om het uitwerken van ambities voor een integrale gebiedsopgave.

Doorkijk naar de toekomst

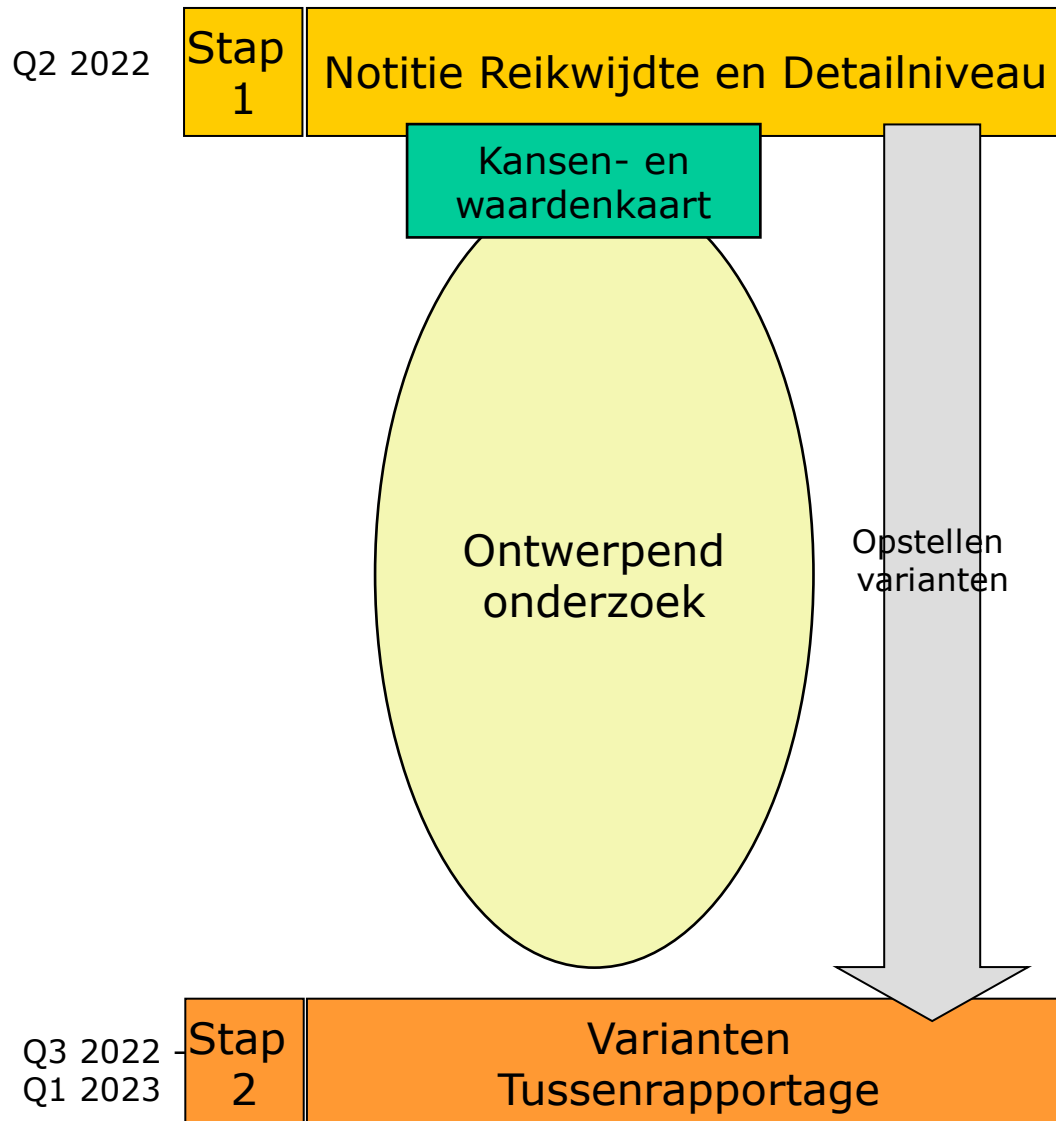
De gemeente 's-Hertogenbosch heeft de opdracht gegeven om ook doorkijken voor de Duurzame Polder te maken naar 2050. De opgave van de gemeente Oss neemt 2030 als horizon.

Eerste milieuverkenningen

Parallel aan het ontwerpend onderzoek vindt een eerste milieuverkenning plaats. Deze milieuverkenning is een quick scan op de in ontwikkeling zijnde alternatieven. Deze quick scan heeft als doel zo vroeg mogelijk in te schatten of er geen volledig onhaalbare initiatieven worden opgesteld en of alle voor de milieubeoordeling relevante varianten daadwerkelijk in beeld worden gebracht.

Stap 2 Variantenfase – kansen & waarden

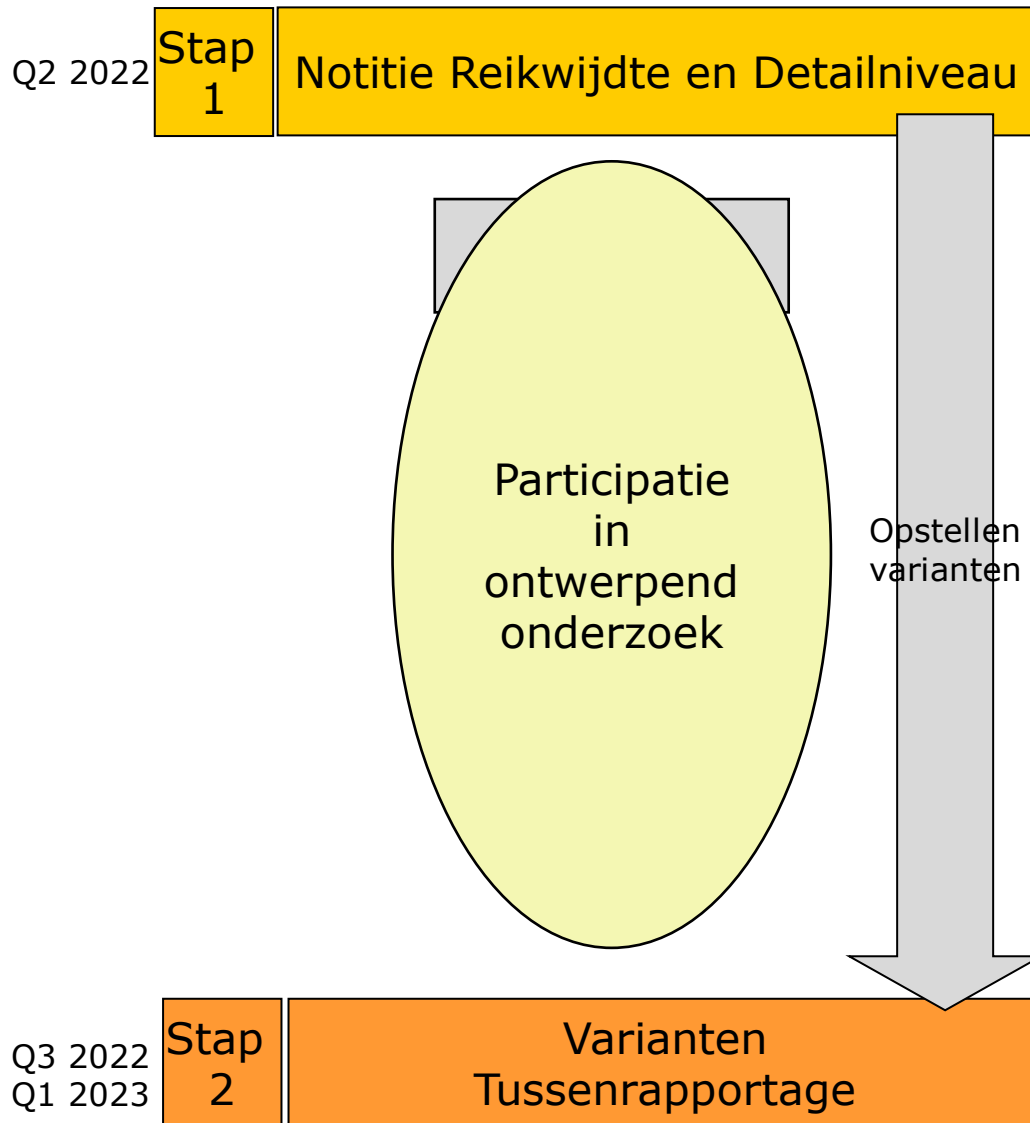
Kansen- en waardenkaart

In het ontwerpend onderzoek stellen we in Q2 2022 als eerste stap een kansen- en waardenkaart van het gebied op. In de kansen- en waardenkaart werken we de ambities uit die eerder zijn verkend en in de NRD zijn genoemd. Hierbij komen aan de orde: ambities op het gebied van bijvoorbeeld wonen, natuur, ecologie, landbouw, recreatie en cultuurhistorie.

Breed ophalen

Dat doen we op basis van de kansen en waarden die in de vorige fase zijn opgehaald. Die vullen we aan met actuele waarden en realiseerbare kansen (ambities, kwaliteiten) van het gebied Duurzame Polder en (daarbinnen) het Zoekgebied Wind. Deze kansen en waarden halen we op bij deskundigen (zowel belangenorganisaties als gemeentelijke deskundigen) en bij de omgeving. Zo halen we aan de voorkant input op voor het daadwerkelijke ontwerpend onderzoek.

Stap 2- Ontwerpend onderzoek en participatie

Ontwerpbijeenkomsten

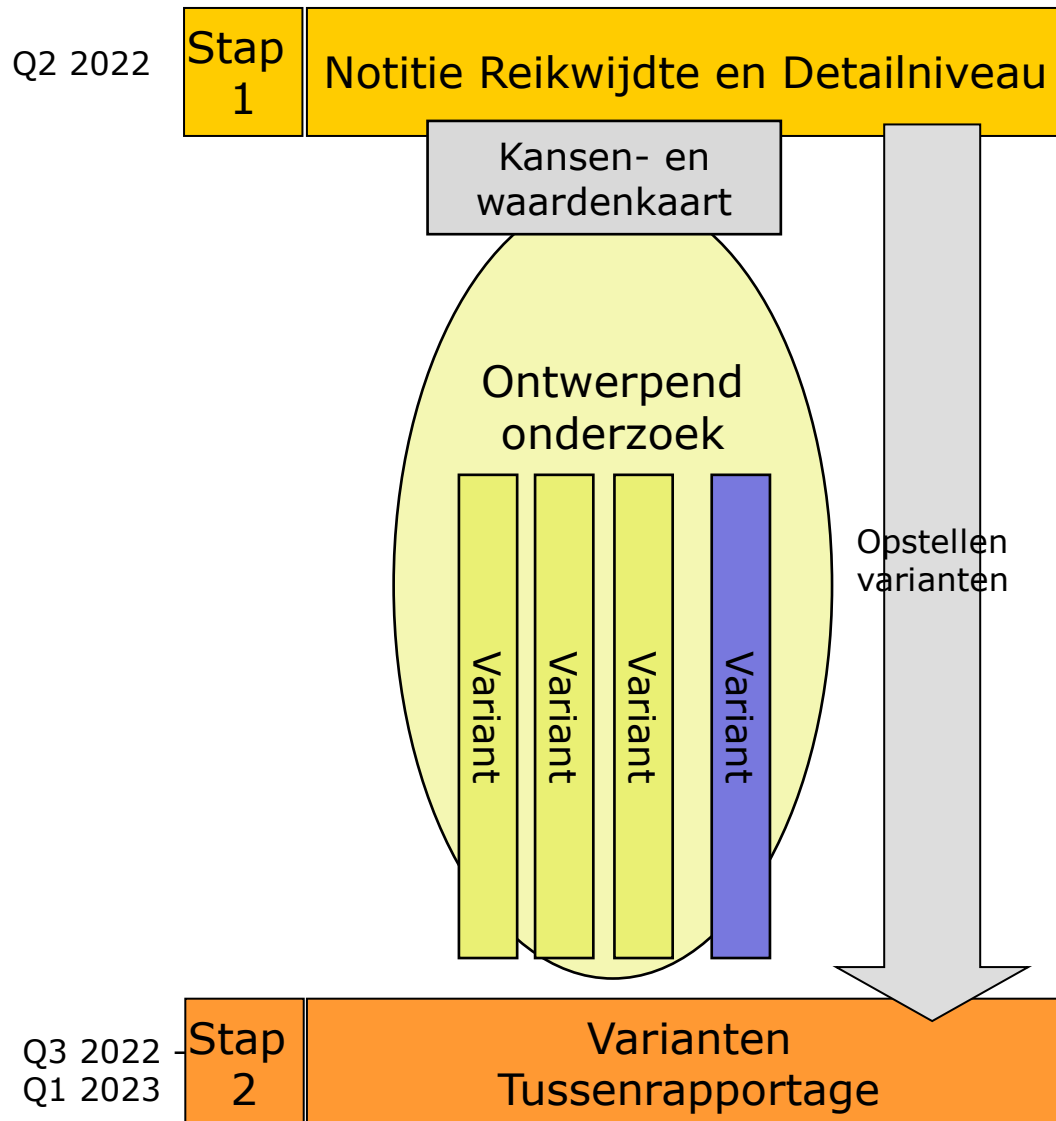
We organiseren een aantal ontwerpbijeenkomsten waarin iedereen met een belang in de Duurzame Polder mee kan doen. Het besluit van de gemeenteraden om het gebied Duurzame Polder aan te wijzen voor de opwek van duurzame energie staat daarbij niet ter discussie.

Na de tussenrapportage zal de participatie worden voortgezet tot aan het formuleren van een Voorkeursvariant.

Participatie op maat

In het ontwerpend onderzoek is participatie van belanghebbenden gewenst. We houden daarbij rekening met de verschillende behoeften van belanghebbenden. Zo bieden we de mogelijkheid continu en intensief mee te doen, incidenteel input te leveren of enkel te worden geïnformeerd.

Stap 2 Variantenfase – varianten

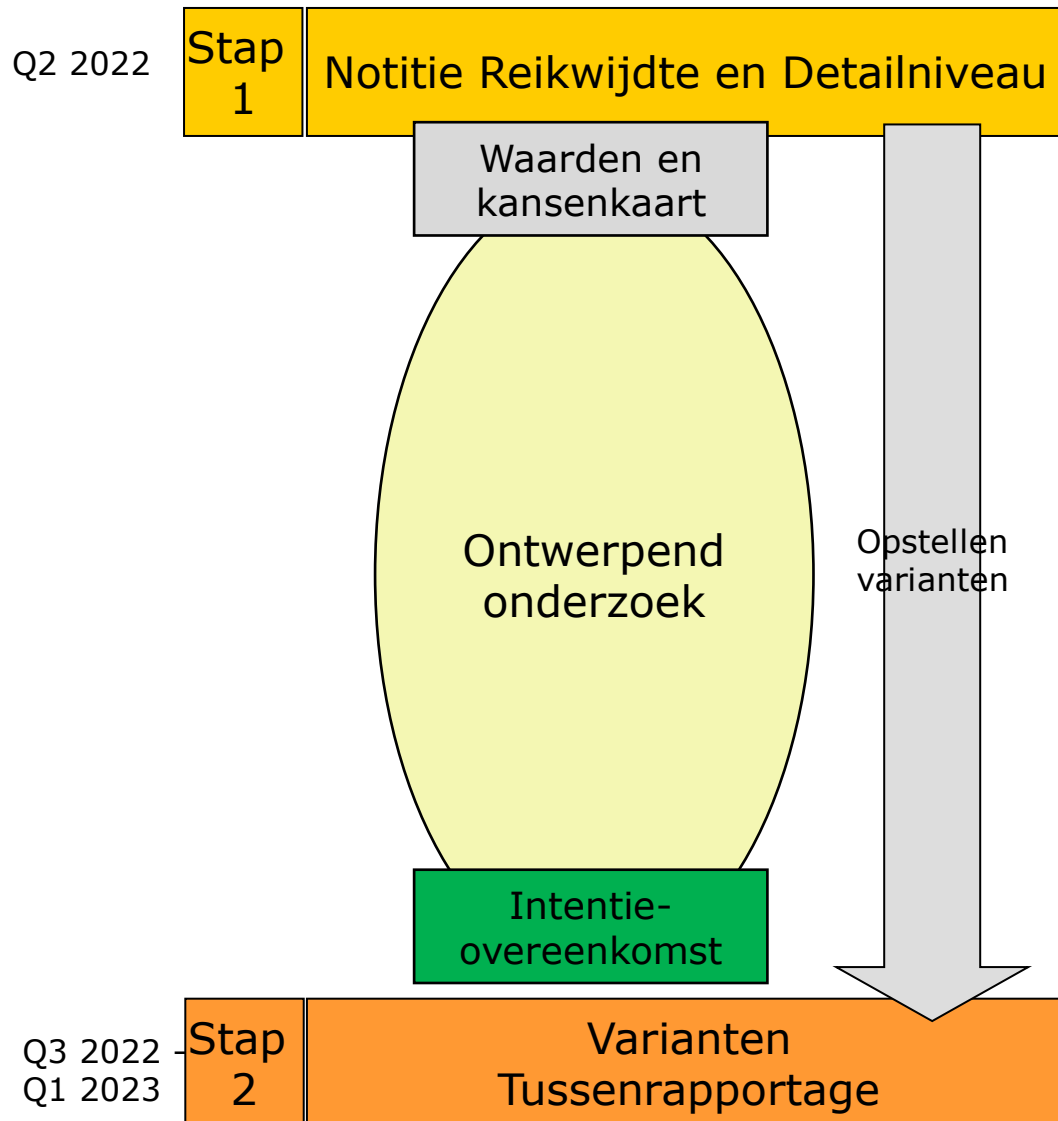
Verkennen varianten en opstellingen

Daarna wordt een –nog nader te bepalen– aantal varianten voor de inrichting van het gebied Duurzame Polder opgesteld. In deze varianten verkennen we verschillende manieren om waarden en ambities van het gebied te ontwikkelen. Dat doen we met een integrale bril: er is aandacht voor alle kansen en waarden van het gebied. In de varianten verkennen we ook verschillende opstellingen van de windturbines binnen het gebied. Daarvan laten we driedimensionale visualisaties maken.

Weging van de varianten

De varianten worden onder andere gewogen op mogelijke milieueffecten en mogelijkheden om efficiënt aan te sluiten op het net. We geven de ontwerpend onderzoekers feedback zodat een proces van iteratie tussen ontwerp en milieuonderzoek plaatsvindt.

Stap 2 Variantenfase – intentieovereenkomst

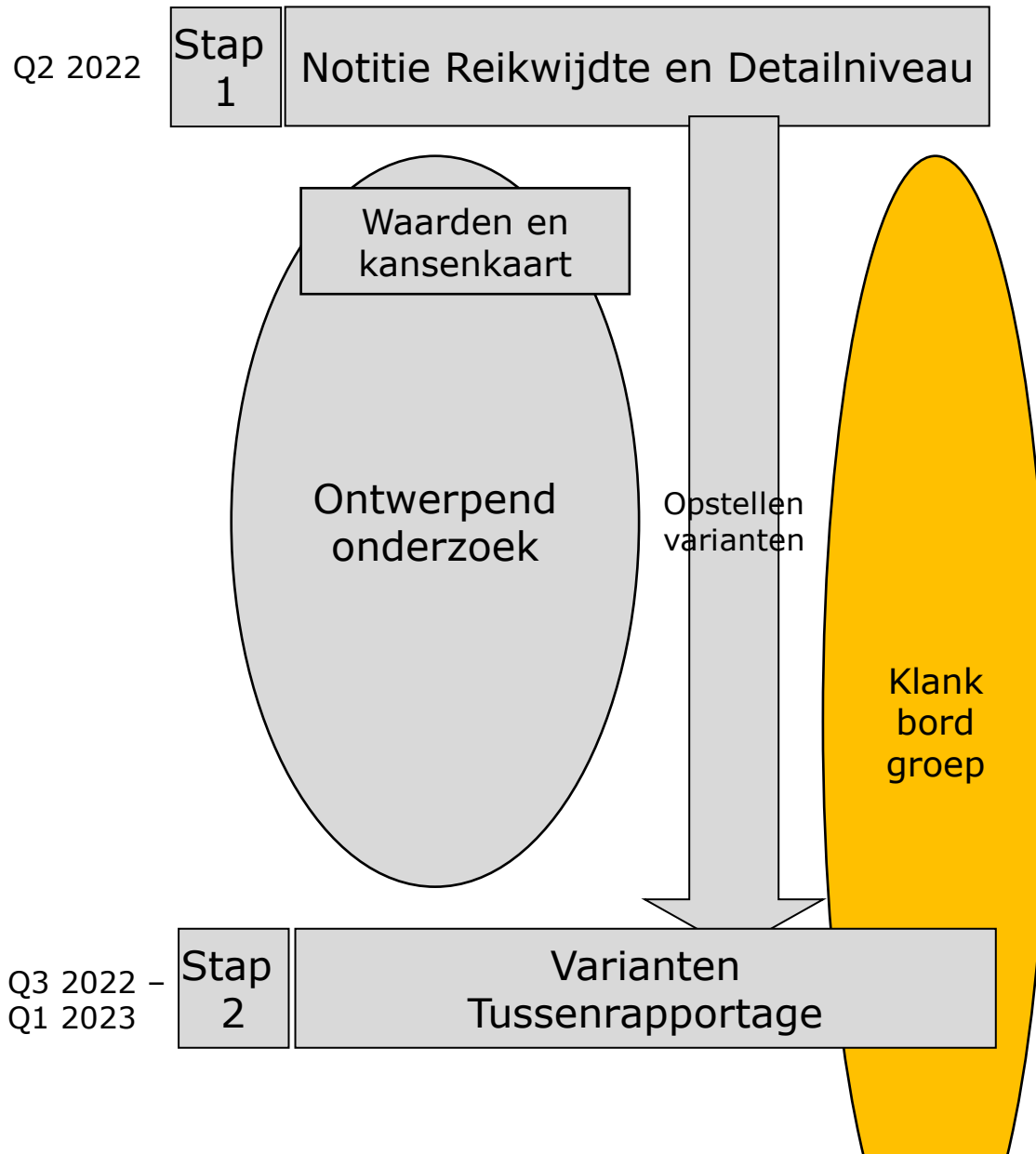
Intentieovereenkomst

Aan het eind van het ontwerpend onderzoek kunnen we een aantal afspraken met initiatiefnemers op papier zetten. Dat gebeurt in de vorm van een intentieovereenkomst die de gemeenten samen met de initiatiefnemers opstellen. Daarin kan een aantal principeafspraken worden vastgelegd over de verdere samenwerking, over de verdeling van of het verhalen van kosten en financiële bijdragen.

Anterieure overeenkomst

De intentieovereenkomst is de opmaat naar de Anterieure overeenkomst. Die wordt zo snel mogelijk gesloten maar uiterlijk voorafgaand aan de besluitvorming over de BoPa/omgevingsvergunning. In de Anterieure overeenkomst is plaats voor definitieve afspraken over mede-eigendom, fondsvorming, ruimtelijke kwaliteiten, opgaven en uitgangspunten en bijdragen daaraan, bijdragen aan kosten en de te bereiken resultaten.

Organisatie – klankbordgroep over proces

Er komt een klankbordgroep die kan meedenken over het participatieproces, kan checken of de ingebrachte belangen een goede plek hebben gekregen en kan adviseren over het proces. De leden brengen hun kennis van gebied en over de in het gebied levende meningen in. Het besluit van de gemeenteraden om het gebied Duurzame Polder aan te wijzen voor de opwek van duurzame energie, en het zoekgebied Wind staan niet ter discussie.

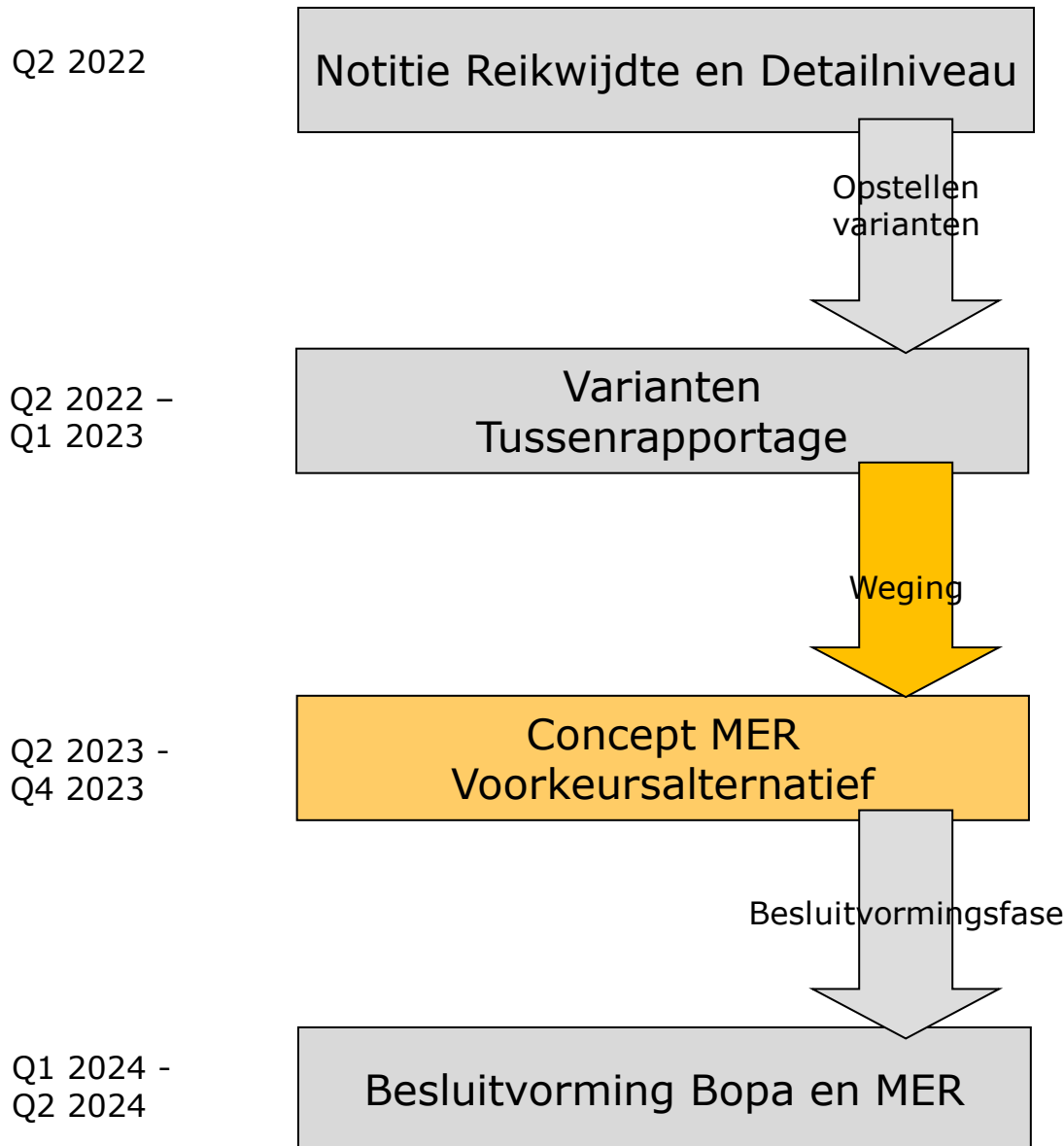
De klankbordgroep zijn in elk geval de volgende groepen vertegenwoordigd:

- Dorps- en wijkraden (in 's-Hertogenbosch en Oss)
- Actiegroepen (Groen in Zicht en Behoud Lithse Polder)
- Grondeigenaren (uit Oss en 's-Hertogenbosch)
- Overige bewoners
- Natuurorganisaties (zoals Natuurmonumenten, Het Groene Hart, IVN, VVVB, BMF en Bossche Milieu Groep)
- Agrarische organisaties (als ZLTO en ANV Beersche Overlaat)
- Ondernemersorganisaties (zoals Maasmeanders)

De klankbordgroep zal nog voor de zomer van 2022 voor het eerst bijeen komen.

De klankbordgroep zal actief blijven tot aan het besluit over de BoPa (omgevingsvergunning).

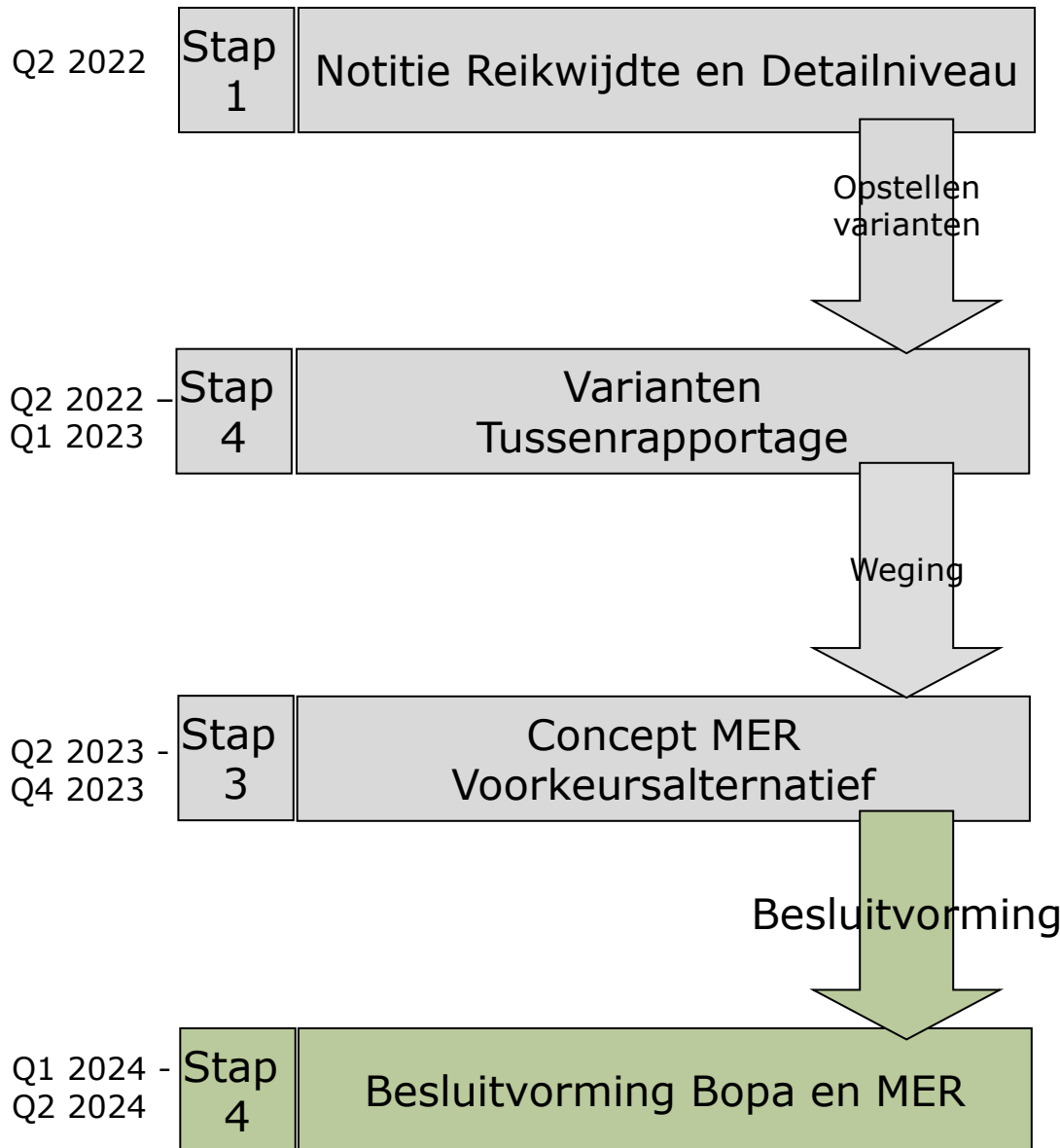
Stap 3 Opstellen MER en voorkeursalternatief

Aan het einde van de Wegingsfase is de (concept)MER gereed en ligt er een voorstel voor een Voorkeursalternatief.

Het Voorkeursalternatief geeft een integraal ontwikkelingsbeeld voor het gebied Duurzame Polder. Dit voorkeursalternatief is de basis voor de Bopa en wordt ter instemming voorgelegd aan de gemeenteraden.

Stap 4 Besluitvorming

De laatste stap van dit project bestaat uit de besluitvorming.

Terinzagelegging

Het Voorkeursalternatief, het MER en het ontwerp besluit BoPa (omgevingsvergunning) worden uiteraard ter visie gelegd. Voorafgaand besteden we via diverse communicatiekanalen ruim aandacht aan de beoogde besluiten.

Besluitvorming

De gemeenteraad heeft de mogelijkheid om dit beoogde besluit BoPa aan te merken als een besluit waarvoor bindend advies van de gemeenteraad vereist is. In de planning is er mee rekening gehouden dat de gemeenteraden daarvan gebruik maken. Uiteindelijk beslist het College over vergunningverlening, rekening houdend met een bindend advies van de gemeenteraad.

Geen programma op basis omgevingswet

In de Bestuursovereenkomst is de mogelijkheid genoemd om een Programma zoals bedoeld in de Omgevingswet in het proces op te nemen. In de Bestuursovereenkomst staat aangegeven dat verderop afgewogen zal worden of van het Programma al dan niet gebruikt gemaakt zal worden.

Er is voor gekozen af te zien van een Programma omdat:

1. De regie voor Duurzame Polder is met de Bestuursovereenkomst overgedragen aan de gemeenten. Een programma is meer toegesneden op een overkoepelende regierol voor de provincie.
2. Het programma was gedacht als besluit op basis waarvan de PlanMER opgesteld zou kunnen worden. Nu we er voor kiezen om PlanMER en projectMER te integreren in één MER kunnen we de MER koppelen aan het voorkeursalternatief en BoPa. Koppeling aan een programma is daardoor niet meer noodzakelijk.
3. Een programma opstellen en in besluitvorming brengen is een extra stap, die ook tijd vergt. Door het laten vervallen van het Programma wordt het proces versneld, en blijft de gewenste ultieme datum voor besluitvorming van 1 januari 2025 in zicht.
4. Het is nog onzeker of de Omgevingswet tijdig van kracht wordt. Het Programma als juridisch instrument is pas mogelijk als de Omgevingswet van kracht is. Gezien de onzekerheid over de Omgevingswet is het proces zonder Programma robuuster.